

Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлиги

Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги

**И.К. Ахунбаев атындагы
Кыргыз мамлекеттик медициналык академиясы**

**560002 «Педиатрия» адистиги боюнча ЖОЖтун бүтүрүүчүсүнүн
компетенциялар каталогу,
ДИПЛОМГО ЧЕЙИНКИ ДЕҢГЭЭЛ**

Бишкек 2023-ж.

Компетенциялар каталогун иштеп чыгууда Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2021-жылдын 21-сентябрындагы № 1578/1 токтому менен бекитилген «Педиатрия» адистиги боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандартынын материалдары колдонулган.

560002 «Педиатрия» адистиги боюнча ЖОЖдын бүтүрүүчүсүнүн компетенцияларынын каталогун (дипломго чейинки деңгээл) иштеп чыккан жумушчу топтун курамы:

- Болотбекова А.Ж., м.и.к., госпиталдык педиатрия жана неонатология курсу кафедрасынын доценти
- Чечетова С.В., м.и.к., балдардын жугуштуу оорулар кафедрасынын доценти
- Мусуркулова Б.А., м.и.к., госпиталдык педиатрия жана неонатология курсу кафедрасынын доценти
- Кожоназарова Г.К., м.и.к., факультеттик педиатрия кафедрасынын доценти
- Асанбекова Ж.А., м.и.к., балдар ооруларынын пропедевтикасы кафедрасынын доцентинин милдетин аткаруучу
- Терехова О.И., м.и.к., факультеттик педиатрия кафедрасынын ассистенти
- Сатылганов А.В., балдар хирургиясы кафедрасынын ассистенти
- Джетыбаева А.Б., м.и.к., Эне жана баланы коргоо улуттук борборунун башкы дарыгери
- Мусабекова Э., педиатрия факультетинин 6-курсунун 4-группасынын студенти

Каталогдун рецензенттери:

1. «Кыргыз Республикасынын балдар дарыгерлеринин бирикмеси» коомдук бирикмесинин президенти, медицина илимдеринин доктору, профессор Сулайманов Ш.А.
2. Балдарды реабилитациялоо жана үй-бүлөнү колдоо борборунун директору Арыкпаева Ч.С.

И.К. Ахунбаева атындагы КММАнын БОУК тарабынан каралып, басууга сунушталган. (2023-жылдын 14-мартындагы №7-протоколу).

МАЗМУНУ

ТҮШҮНДҮРМӨ КАТ.....	4
1-БӨЛҮМ. ЖАЛПЫ МИЛДЕТТЕР.....	7
2- БӨЛҮМ . ДИСЦИПЛИНАЛЫК ТАПШЫРМАЛАР-КЛИНИКАЛЫК ШАРТТАР.....	11
2.1. Балдардын оорулары	11
2.2. Амбулатордук педиатрия	15
2.3. Балдардын жугуштуу оорулары	16
2.4. Балдардын хирургиялык оорулары	17
2.5. Ички оорулар	19
2.6. Жугуштуу оорулар	21
2.7. Акушердик жана гинекология	22
2.8. Хирургиялык оорулар	23
2.9. Нерв оорулары	24
2.10. Кулак, мурун жана тамак оорулары	25
2.11. Тери жана венерикалык оорулар	25
2.12. Психикалык жана жүрүм-турумдун бузулушу	26
2.13. Фтизиатрия	27
2.14. Көз оорулары	27
2.15. Онкология	27
2.16. Балдардын стоматологиясы	27
2.17. Балдардын анестезиологиясы жана реанимациясы	28
2.18.Өзгөчө абалдар.....	28
3- БӨЛҮМ. МЕДИЦИНАЛЫК МАНИПУЛЯЦИЯЛАР.....	30
3.1. Жалпы манипуляциялар.....	30
3.2. Неонатология боюнча манипуляциялар	35
3.3. Хирургияда, балдар хирургиясында колдонулган.. манипуляциялар.....	35
3.4. Оториноларингологиялык манипуляциялар.....	36
3.5. Офтальмологиядагы манипуляциялар.....	37
3.6. Баладардын инфекциясында колдонулган манипуляциялар.....	37
3.7. Дерматовенерологияда колдонулуучу манипуляциялар	38
3.8. Психиатрияда колдонулган манипуляциялар	38
3.9. Акушерликте жана гинекологияда колдонулган манипуляциялар.....	39
3.10. Өзгөчө абалда көргөзүлүүчү манипуляциялар.....	39

ТҮШҮНДҮРМӨ КАТ

Жогорку кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык, бүтүрүүчү ишмердүүлүктүн төмөнкү түрлөрүн өздөштүрүүсү керек:

- алдын алууну,
- дартты аныктоону,
- дарылоону,
- калыбына келтирүүнү,
- психологиялык-педагогиканы;
- уюштуруучулук жана башкаруучулук;
- илимий изилдөөнү.

Бул каталог иш-аракеттердин саналып өткөн түрлөрүнө ылайыктуу милдеттерди аныктайт.

Бул милдеттер каталогунун негизинде:

аныкталат:

- педиатрдын дипломго чейинки даярдоонун максаты жана мазмуну;
- бүтүрүүчүнүн компетенциясынын, билиминин жана көндүмдөрүнүн деңгээли;

иштелип жатат:

- педиатрлар үчүн дипломго чейинки даярдоо программалары,
- окутуунун ар кандай этаптарында студенттерди даярдоонун сапатын баалоо критерийлери;

уюштурулат:

- билим берүү процесси,
- медициналык ЖОЖдорго тапшыруучу абитуриенттерге кесиптик багыт берүү;

өткөрүлдү:

- бүтүрүүчүлөрдү мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоо

Практикалык ыңгайлуулук үчүн каталогдогу тапшырмалар төмөнкүдөй бөлүштүрүлөт:

1-бөлүм. Жалпы тапшырмалар

2-бөлүм. Дисциплиналык тапшырмалар - клиникалык абалдар/нозологиялар

3-бөлүм. Дарыгердик манипуляциялар

1- бөлүмдө “Жалпы тапшырмалар” бүтүрүүчү өздөштүрүүгө тийиш болгон жалпы жана атайын компетенциялардын тизмеси келтирилген (560002 “Педиатрия” адистиги боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык).

2-бөлүмдө «Дисциплиналык тапшырмалар» дисциплиналар боюнча берилген. Ар бир дисциплинада **“Клиникалык шарттар/нозологиялар”** блогу бар жана оорулардын/патологиялык шарттардын тизмесин камтыйт, бүтүрүүчү диагноз коюуга жана/же дарылоого жөндөмдүү болушу керек. Билимдердин жана практикалык компетенциялардын деңгээлин көрсөтүү үчүн төмөнкү градация колдонулат:

	1-дeнгээл	2-дeнгээл
Клиникалык шарттар/нозол огиялар	<p>Бүтүрүүчү өз алдынча жөндөмдүү жана даяр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • диагностикалык иш-чаралардын планын түзүүгө ; • клиникалык диагноз коюуга ; • негизги дарылоо иш-чараларын жүргүзүүгө ; • бардык курактагы балдар үчүн зарыл болгон реабилитациялык жана профилактикалык иш-чараларды жүргүзүүгө 	<p>Бүтүрүүчү жөндөмдүү жана даяр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • алдын ала диагноз коюуга; • тийиштүү кеңеш берүү адисине жөнөтүүгө; • дайындалган дарылоого көзөмөл жүргүзүүгө, диагноздун адис текшергенден кийин профилактикалык жана реабилитациялык иш-чараларды жүргүзүүгө.

Оорулар/патологиялык абалдар дисциплиналар боюнча топторго бөлүнөт:

- Балдардын оорулары
- Амбулатордук педиатрия
- Балдардын жугуштуу оорулары
- Балдар хирургиясы
- Ички оорулар
- Жугуштуу оорулар
- Акушердик жана гинекология
- Хирургиялык оорулар
- Нерв оорулары
- Кулак, мурун жана тамак оорулары
- Тери жана венерикалык оорулар
- Психикалык жана жүрүм-турумдун бузулушу
- Фтизиатрия
- Көз оорулары
- Онкология
- Балдардын стоматологиясы
- Балдар анестезиологиясы жана реанимациясы
- Өзгөчө кырдаалдар

3-бөлүмдө, "Медициналык манипуляциялар", бүтүрүүчүнүн ар кандай деңгээлде тааныш болушу керек болгон манипуляциялардын тизмеси келтирилген. Бүтүрүүчүгө ээ болушу керек болгон чеберчилик деңгээлин сүрөттөө үчүн төмөнкү деңгээлдердин градациясы колдонулат:

	1-деңгээл	2-деңгээл
Медициналык манипуляциялар	Бүтүрүүчү: <ul style="list-style-type: none"> • манипуляцияларды жасоонун туура техникасын билет; • ымыркайлардан башка баардык курактагы балдарга манипуляция кылууга тажрыйбасы бар; 	Бүтүрүүчү: <ul style="list-style-type: none"> • насаатчынын көзөмөлүндө манипуляцияларды жасоону билет • муляжда/симулятордо манипуляцияларды жасоо тажрыйбасы бар

Бардык медициналык манипуляциялар шарттуу түрдө төмөнкү топторго бириктирилет:

- жалпы манипуляциялар (анамнез чогултуу, физикалык текшерүү, жалпы көндүмдөр, маалыматты башкаруу),
- неонатологиядагы манипуляциялар,
- хирургияда, балдар хирургиясында колдонулган манипуляциялар,
- оториноларингологиялык манипуляциялар,
- офтальмологиялык манипуляциялар,
- балдар инфекцияларында колдонулган манипуляциялар,
- дерматовенерологияда колдонулган манипуляциялар,
- психиатрияда колдонулган манипуляциялар,
- акушерликте жана гинекологияда колдонулган манипуляциялар,
- шашылыш жардам көрсөтүү үчүн манипуляциялар.

1-БӨЛҮМ. ЖАЛПЫ ТАПШЫРМАЛАР

Жалпы тапшырмалар жалпы (универсалдык) жана атайын (кесиптик) компетенциялар түрүндө түзүлүшү мүмкүн. Атайын компетенциялар врачтын кесиптик ишинин түрүнө жараша бөлүштүрүлөт.

Жалпы илимий компетенциялар(ЖИК)	
ЖИК-1	социалдык маанилүү көйгөйлөрдү жана процесстерди талдоого, табигый илимдер, математика жана гуманитардык илимдердин методдорун ар кандай кесиптик жана коомдук иш-аракеттерде колдонууга жөндөмдүү жана даяр
ЖИК-2	маанилүү саясий окуяларды жана тенденцияларды талдоого, дүйнөлүк тарыхый процесстин негизги түшүнүктөрүн жана мыйзамдарын өздөштүрүүгө, тарыхый мурастарга жана каада-салттарга урмат-сый менен мамиле кылууга, мамлекеттик саясатты баалоого, жарандык позицияны калыптандырууга жөндөмдүү жана даяр
ЖИК-3	заманбап маалыматтык технологияларды колдонуп, актуалдуу социалдык, илимий жана этикалык маселелер боюнча ой-пикирлерди калыптандыруу үчүн керектүү маалыматтарды чогултууга, иштеп чыгууга жана чечмелөөгө даяр
ЖИК-4	социалдык, этникалык, конфессиялык жана маданий айырмачылыктарды сабырдуулук менен кабыл алат, командада иштөөгө жөндөмдүү жана даяр
Инструменталдык компетенциялар(ИК)	
ИК-1	кесиптик маселелерди чечүү үчүн тутумдук жана прикладдык максаттарда компьютердик жабдыктар жана программалар менен иштөөгө жөндөмдүү жана даяр
ИК-2	маалымат коопсуздугунун негизги талаптарын эске алуу менен маалыматтык, библиографиялык ресурстарды жана маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонууга жөндөмдүү жана даяр
ИК-3	мамлекеттик, расмий тилдерде жазуу жана оозеки баарлашууга, кесиптик маселелерди чечүү үчүн чет тилдердин бирин өздөштүрүүгө жөндөмдүү жана даяр
ИК-4	аткаруучулардын ишин уюштуруу, ар кандай пикирлердин контекстинде жана алардын кесиптик компетенциясынын чегинде жооптуу башкаруу чечимдерин табуу жана кабыл алууга, башкаруу ыкмаларын колдонууга жөндөмдүү жана даяр
Социалдык жеке жана жалпы маданий компетенциялар (СЖК):	
СЖК-1	кесиптик иш-аракеттерде этикалык, деонтологиялык жана биоэтикалык принциптерди ишке ашырууга жөндөмдүү жана даяр;
СЖК-2	адамдар ортосунда мамилелерди түзүүгө, топто иштөөгө, чыр-чатактуу кырдаалдарды конструктивдүү чечүүгө, социалдык, этникалык, конфессиялык жана маданий айырмачылыктарды толеранттуу кабыл алууга жана кесипкөй байланыш ыкмаларына даяр

СЖК-3	үзгүлтүксүз кесибин өркүндөтүүгө, өзүн-өзү билүүгө, өнүктүрүүгө, актуалдаштырууга, убактысын башкарууга, иш-аракеттерин пландаштырууга жана уюштурууга, жеке жана кесиптик өнүгүүгө жана окутуу стратегиясын түзүүгө жөндөмдүү жана даяр
СЖК-4	- коомдо кабыл алынган моралдык-укуктук ченемдерди эске алуу менен өз ишин жүзөгө ашырууга, жашыруун маалымат менен иштөө боюнча мыйзамдарды жана ченемдик актыларды сактоого, кабыл алынган чечимдер үчүн социалдык жана этикалык жоопкерчиликти алууга жөндөмдүү жана даяр
СЖК-5	логикалык жана жүйөлүү талдоо жүргүзүүгө, эл алдында сүйлөөгө, талкууга жана жарыш сөзгө чыгууга, билим берүү жана билим берүү иш-чараларын жүзөгө ашырууга, кызматташууга жөндөмдүү жана даяр
Кесиптик компетенциялар	
<i>Жалпы кесиптик компетенциялар</i>	
КК-1	медициналык этика жана деонтология эрежелерин, жашыруун маалымат менен иштөө боюнча мыйзамдарды жана ченемдик укуктук актыларды сактоого жана медициналык сырды сактоого жөндөмдүү жана даяр
КК-2	дисциплинардык, административдик, жарандык жана жазык жоопкерчилигин билүү менен медициналык каталарды болтурбоо боюнча өз ишинин натыйжаларын талдай алат жана жөндөмдүү способен и готов анализировать результаты собственной деятельности для предотвращения врачебных ошибок, осознавая при этом дисциплинарную, административную, гражданско-правовую, уголовную ответственность
КК-3	социалдык маанилүү проблемаларды жана процесстерди талдоо, саламаттыкты сактоо системасында экономикалык мамилелердин ыкмаларын колдонууга жөндөмдүү жана даяр
КК-4	жаш жана жыныстык топторду эске алуу менен адамдагы ар кандай клеткалык, ткандык жана органдык түзүлүштөрдүн абалынын анатомиялык жана физиологиялык өзгөчөлүктөрүн баалоого, клиникалык синдромдорго патофизиологиялык анализ жүргүзүүгө, диагностиканын, дарылоонун, реабилитациянын жана балдардын арасында профилактиканын патогенетикалык жактан негизделген ыкмаларын (принциптерин) негиздөөгө жөндөмдүү жана даяр
КК-5	сурамжылоону, физикалык текшерүүнү, клиникалык кароону, заманбап лабораториялык жана инструменталдык изилдөөлөрдүн натыйжаларын жүргүзүүгө жана чечмелөөгө, амбулатордук жана стационардык оорулуу баланын медициналык картасын түзүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-6	асептикалык жана антисептикалык ыкмаларды колдонууга, медициналык аспаптарды колдонууга, оорулуу балдарга кам көрүүнүн техникасын өздөштүрүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-7	бейтаптар менен иштөөдө колдонулган медициналык жана техникалык жабдуулар менен иштөөгө, кесиптик маселелерди чечүү үчүн заманбап маалыматтык технологиялардын мүмкүнчүлүктөрүн колдонууга жөндөмдүү

	жана даяр
КК-8	балдардын ден соолугунун көрсөткүчтөрү боюнча заманбап маалыматты саламаттык сактоо мекемелеринин деңгээлинде колдонууга жөндөмдүү жана даяр
КК-9	эмгекке жарамдуулугун текшерүү (убактылуу) жана балдардын майыптыгынын алдын алуудагы негизги маселелерди билүүгө жөндөмдүү жана даяр
<i>Алдын алуу иш-аракеттери</i>	
КК-10	балдардын жугуштуу, мите жана жугуштуу эмес ооруларын алдын алуу боюнча профилактикалык иш-чараларды жүргүзүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-11	калк арасында ден соолукту чыңдоо иштерин жүргүзүүгө, оорунун себептерине талдоо жүргүзүүгө, сергек жашоо жана туура тамактануу боюнча сунуштарды берүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-12	куркак учукту эрте аныктоо максатында туберкулиндик диагностиканын жана флюорографиялык текшерүүнүн натыйжаларын эске алуу менен балдарды байкоого тандоого, анын натыйжаларына баа берүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-13	эпидемияга каршы иш-чараларды жүргүзүүгө, өзгөчө коркунучтуу инфекциялардын очокторунда, радиациялык кырдаал начарлаганда жана табигый кырсыктардан жана башка өзгөчө кырдаалдарда калкты коргоого жөндөмдүү жана даяр
<i>Дарт аныктоо иш-аракеттери</i>	
КК-14	айрым органдардын жана системалардын иштешинин мыйзам ченемдүүлүктөрүн талдоо, анатомиялык жана физиологиялык мүнөздөмөлөрдү, клиникалык жана инструменталдык изилдөөнүн негизги ыкмаларын, баланын жана чоңдордун организмнин функционалдык абалын баалоону колдонууга жөндөмдүү жана даяр
КК-15	жеке органдардагы, системалардагы жана бүтүндөй организмдеги патологиялык өзгөрүүлөрдү эске алуу менен биохимиялык жана клиникалык изилдөөлөрдүн жыйынтыгы боюнча диагноз коюуга жөндөмдүү жана даяр
КК-16	шашылыш жана өмүргө коркунуч туудурган шарттарды аныктоо үчүн негизги диагностикалык иш-чараларды жүргүзүүдө ЭОТту эске алуу менен диагноз коюу үчүн алгоритмди колдонууга жөндөмдүү жана даяр (негизги, коштолгон, татаалдашкан же өтүшүп кеткен)
<i>Дарылоо иш-аракеттери</i>	
КК-17	балдарда кеңири таралган ооруларды жана шарттарды дарылоонун негизги чараларын жүргүзүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-18	балдардын курч ооруларында жана оорулуунун өмүрүнө коркунуч менен коштолбогон жана тез медициналык жардамды талап кылбаган өнөкөт оорулардын козголуусунда медициналык жардам көрсөтүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-19	өзгөчө жана өмүрүнө коркунуч туудурган шарттарда балдарга жана чоңдорго биринчи медициналык жардам көрсөтүүгө, бейтаптарды пландуу жана

	шашылыш түрдө ооруканага жаткырууга жөнөтүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-20	өзгөчө кырдаалдарда, анын ичинде медициналык эвакуациялоону талап кылган балдарга жана чоңдорго медициналык жардам көрсөтүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-21	физиологиялык кош бойлуулукту көзөмөлдөөгө жөндөмдүү жана даяр
<i>Калыбына келтирүү иш-аракеттери</i>	
КК-22	балдардын арасында кеңири таралган патологиялык шарттарда жана денедеги жаракаттарда реабилитациялык чараларды (медициналык, социалдык жана кесиптик) колдонууга жөндөмдүү жана даяр
КК-23	физикалык терапияны, физиотерапияны, дары-дармексиз терапияны дайындоо үчүн көрсөтмөлөрдү жана каршы көрсөтмөлөрдү аныктоодо, балдарды дарылоодо негизги курорттук факторлорду колдонуу режимди тандоо боюнча сунуштарды берүүгө жөндөмдүү жана даяр
<i>Билим берүү иш-аракеттери</i>	
КК-24	орто жана кенже медициналык персоналды санитардык-гигиеналык режимдин эрежелерине, этикалык жана деонтологиялык принциптерге үйрөтүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-25	калкка негизги гигиеналык чараларды жана сергек жашоо көндүмдөрүн өнүктүрүү боюнча билим берүү иш-чараларын үйрөтүүгө жөндөмдүү жана даяр
<i>Уюштуруу жана башкаруу иш-аракеттери</i>	
КК-26	Кыргыз Республикасынын саламаттык сактоо тармагында кабыл алынган ченемдик документтерди колдонууга жөндөмдүү жана даяр
КК-27	саламаттыкты сактоо уюмдарынын түзүмү жана иши жөнүндө билимди колдонууга жөндөмдүү жана даяр
КК-28	медициналык мекемелердин орто жана кенже медициналык персоналдарынын ишин рационалдуу уюштурууну камсыз кылууга жөндөмдүү жана даяр
КК-29	негизги медициналык жана статистикалык көрсөткүчтөрдү колдонуу менен медициналык жардамдын сапатын баалоого жөндөмдүү жана даяр
КК-30	өзгөчө кырдаалдарда медициналык жардамды, анын ичинде медициналык эвакуациялоону уюштурууга жөндөмдүү жана даяр
<i>Илим изилдөө иш-аракеттери</i>	
КК-31	далилдүү медицинанын негизинде медициналык маалыматты талдоо жана ачык көрсөтүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-32	илимий изилдөөлөрдү пландаштырууга жана жүргүзүүгө жөндөмдүү жана даяр
КК-33	калктын саламаттыгын сактоого багытталган жаңы методдорду жана ыкмаларды киргизүүгө жөндөмдүү жана даяр

2-БӨЛҮМ. ДИСЦИПЛИНАЛЫК ТАПШЫРМАЛАР-КЛИНИКАЛЫК ШАРТТАР

2.1. Балдар оорулары	Денгээл
Неонатология	
Төрөт үйүндө жана 2-баскычтагы жаңы төрөлгөн ымыркайларды кароону уюштуруу	2
Жаңы төрөлгөн мезгилдин өзгөчө абалдары	1
Ай күнүнө жетип төрөлгөн ымыркайларды багуу жана тамактандыруу	1
Ара төрөлгөн ымыркайларды багуу жана тамактандыруу	1
Ара төрөлгөн ымыркайлар	1
Жатын ичиндеги түйүлдүктүн өсүүсүнүн артта калуусу	2
Жаңы төрөлгөн балдардын жатын ичиндеги гипоксиясы жана асфиксиясы	2
Баш сөөк ичиндеги канталоолор	2
Омуртканын төрөттөгү жаракаттары	2
Жаңы төрөлгөн балдардын гемолитикалык оорусу	2
Жаңы төрөлгөн балдардын геморрагиялык оорусу	2
Жаңы төрөлгөн балдардын перинаталдык инфекциялары (вирустук, бактериялык жана башка этиологиялар)	2
Эмбриопатия жана фетопатия	2
Респиратордук дистресс синдрому	2
Жаңы төрөлгөн балдардын пневмопатиясы	2
Жаңы төрөлгөн балдардын пневмониясы	2
Жаңы төрөлгөн балдардын терисинин, тери астындагы майынын, киндиктин жана киндик жарасынын оорулары	2
Жаңы төрөлгөн балдардын сепсиси	2
Жаңы төрөлгөн балдардын эндокринопатиялары	2
Жаңы төрөлгөн балдардын аз кандуулугу	2
Жаңы төрөлгөн балдардын саргаруу оорусу (конъюгациялык, гемолитикалык, паренхималык)	2
Гипогалактия	1
Жаңы төрөлгөн балдардын нерв системасынын бузулушу	2
Меконий менен аспирация болуу синдрому	2
Жаңы төрөлгөн балдардын генодерматоздору	2
Ара төрөлгөн ымыркайлардын сепсиси	2
Ара төрөлгөн ымыркайлардын аз кандуулугу	2
Жаңы төрөлгөн балдардын сөөк-булчуң системасынын оорулары	2
Чөнтөк китепчеси	
Оорулуу балдарды дарылоонун этаптары: оорунун кечиктирилгис жана артыкчылыктуу белгилерин аныктоо менен пациенттерди сорттоо, анамнез чогултуу жана текшерүү, дифференциалдык диагностика жүргүзүү, дарылоо, байкоо, чөнтөк китепчесинин сунуштары боюнча чыгаруу.	1
Чөнтөк китепчесинин сунуштары боюнча балдар ооруларынын өзгөчө абалдарын башкаруу	2

Жаш балдардын оорулары	
Рахит	1
Спазмофилия	2
Гипервитаминоз Д	2
Конституциялык аномалиялар (экссудативдик-катаралдык, лимфа-гипопластикалык, нейро-артриттик диатез)	1
Курч жана өнөкөт туура эмес тамактануу	2
Жаш балдарда темир жетишсиздик анемиясы	1
Дем алуу органдарынын оорулары	
Курч жөнөкөй бронхит, обструктивдүү бронхит жана бронхиолит, кайталануучу бронхит)	1
Пневмония	1
Бронхопультмонардык дисплазия	2
Дем алуу жетишсиздиги (курч, өнөкөт)	2
Өнөкөт спецификалык эмес өпкө оорулары (бронхоэктаз)	2
Өпкөнүн интерстициалдык оорулары (идиопатиялык өпкө гемосидерозу)	2
Өпкөнүн тукум куума оорулары (кистоздук фиброз, альфа-1-антитрипсин жетишсиздиги, Картагенер синдрому)	2
Балдардын иммунологиясы жана аллергологиясы	
Биринчилик жана экинчилик иммундук жетишсиздиктер	2
Чектелген жана системалуу аллергоздор	2
Тамак-аш аллергиясы	1
Аллергиялык тери оорулары	2
Курс аллергиялык крапивница жана Квинке шишиги	1
Полиноздор, респиратордук аллергоздор	2
Бронхиалдык астма	2
Курт-кумурскалар аллергисы	2
Иммундук дарылоо	2
Иммундук алдын алуу. Аллергиялык оорулары бар балдарды эмдөө	2
Псевдоаллергиялык реакциялар	2
Кан айлануу системасынын оорулары	
Курч ревматикалык ысытма	1
Жүрөктүн өнөкөт ревматикалык оорулары жана жүрөк кемтиги	1
Артериялык гипертензия	2
Артериялык гипотензия	2
Жүрөктүн тубаса кемтиктери	2
Миокардиттер	2
Кардиомиопатиялар	2
Инфекциялык эндокардит	2
Балдардагы перикардит	2
Жүрөк ритминин жана өткөргүчтүн бузулушу	2
Курч жүрөк жетишсиздиги	2
Өнөкөт жүрөк жетишсиздиги	2
Митралдык клапандын пролапсы	1

Миокарддын дистрофиялары	1
Тамак сиңирүү системасынын оорулары	
Гастроэзофагеалдык рефлюкс оорусу	2
Гастриттер, гастродуодениттер	1
Ашказандын жана он эки эли ичегинин жарасы	2
Өт жолдорунун дискинезиясы	1
Өнөкөт холангит, холецистит	2
Өнөкөт панкреатит	2
Өтгүн таш оорусу	2
Мальабсорбция синдрому (целиак оорусу, дисахаридаза жетишсиздиги)	2
Функционалдуу ичеги-карын оорулары	2
Спецификалык эмес жаралуу колит	2
Өнөкөт гепатит	2
Боордун циррозу	2
Заара чыгаруу системасынын оорулары	
Төмөнкү заара чыгаруу жолдорунун инфекциясы	1
Курч жана өнөкөт пиелонефрит	1
Курч жана өнөкөт гломерулонефрит	2
Нефротикалык синдром	2
Курч бөйрөк жаракаты	2
Өнөкөт бөйрөк оорусу	2
Бөйрөктөрдүн жана заара чыгаруу жолдорунун тубаса оорулары (биринчи жана экинчилик тубулопатиялар)	2
Гемолитикалык-уремиялык синдром	2
Заара чыгаруу системасынын тукум куума оорулары	2
Экинчилик гломерулонефрит (люпус нефрити, Генох-Шёнлейн нефрити)	2
Гемопэтикалык системанын оорулары	
Жетишсиздик анемиялары (темир жетишсиздиги, белок, В12 жана фолий жетишсиздиги)	1
Гемолитикалык анемия	2
Апластикалык анемия	2
Постгеморрагиялык анемия	2
Геморрагиялык васкулит	2
Идиопатиялык тромбоцитопениялык пурпура	2
Тромбоцитопатия	2
Гемофилия	2
Диссеминацияланган тамыр ичиндеги коагуляция	2
Диспластикалык геморрагиялык вазопатиялар	2
Лейкемоиддик реакциялар	2
Муундардын жана тутумдаштыргыч ткандардын оорулары	
Ювенилдик ревматоиддик артрит	2
Балдардагы реактивдүү артрит	2
Ювенилдик анкилоздуу спондилоартрит	2
Остеохондропатиялар	2

Балдардын системалуу кызыл жүгүрүк оорусу	2
Ювенилдик дерматомиозит	2
Балдардагы склеродермия	2
Балдардагы системалуу васкулит (спецификалык эмес аортоартерит, Вегенер синдрому, түйүндүү полиартерит, Кавасаки синдрому)	2
Эндокриндик системасынын оорулары	
Кант диабетти	2
Калкан безинин оорулары: эндемикалык богок (йод жетишсиздигинин шарты), диффузиялык токсикоз, гипотиреоз, аутоиммундук тиреоидит	2
Калкан сымал бездердин оорулары (гипо- жана гиперпаратиреоз)	2
Семирүү, метаболикалык синдром	2
Балдардын бөйрөк үстүндөгү бездеринин оорулары (адреногениталдык синдром). Бөйрөк үстүндөгү бездин жетишсиздиги (курч, өнөкөт)	2
Өсүү патологиясы	2
Жыныс безинин оорулары (балдарда жана кыздарда гипергонадизм, балдарда жана кыздарда гипогонадизм)	2
Канттык эмес диабет	2
Феохромоцитома	2
2.2. Поликлиникалык педиатрия	
1 жашка чейинки жана андан улуу дени сак балага мониторингди уюштуруу	1
Эмчектеги балдардын жана жаш курактагы балдардын тамактануусун байкоо жана баалоо. Кеңеш берүү	1
Иммунопрофилактика. Профилактикалык эмдөөлөрдүн календары (көрсөтүүлөр, каршы көрсөтмөлөр, эмдөөдөн кийинки терс таасирлер)	1
Балдарды бала бакчага жана мектепке даярдоо	1
Балдардын ооруларын интеграцияланган башкаруу	1
Психомотордук өнүгүүсү артта калган балдарга байкоо жүргүзүү	2
Рахит, анемия, конституциялык аномалиялар, тамактануу бузулуулары бар балдарды амбулаториялык шартта байкоону уюштуруу	1
Жатын ичиндеги өсүүсү артта калган баланы байкоо	1
Мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды көзөмөлдөө	1
Өнөкөт бронхопальмоналдык патологиясы бар оорулуу балдарды байкоосун уюштуруу	2
Жүрөк-кан тамыр оорулары менен ооруган балдарга байкоо жүргүзүүнү уюштуруу	2
Ревматикалык патологиясы бар оорулуу балдарды байкоону уюштуруу	2
Бөйрөк оорулары менен ооруган балдарды байкоону уюштуруу	2
Ичеги-карын оорулары менен ооруган балдарды байкоону уюштуруу	2
Гематологиялык оорулары бар балдарды байкоо	2
Аллергиялык оорулары бар балдарды байкоо	2
Эндокриндик оорулары менен ооруган балдарды байкоону уюштуруу	2
Үйдө жана ҮМБнын шартында тез жардам көрсөтүү	2
Амбулатордук шартта врачтын ишинин этикалык жана деонтологиялык	1

аспектилері	
Балдардын капыстан өлүм синдрому	2
Жаш балдардын кусуу синдрому	2
Ара төрөлгөн ымыркайларды эмдөө	1
Хирургиялык кийлигишүүлөрдөн кийин балдарга байкоо жүргүзүү	2
Мектеп окуучуларына жыныстык тарбия берүү	1
Социалдык тобокелдик топторундагы балдар жана алардын үй-бүлөлөрү менен иштөөнү уюштуруу	1
2.3. Балдардын жугуштуу оорулары	
Курч ичеги инфекциялары	
Дизентерия	1
Сальмонеллез	2
Эшерихиоз	2
Ашказандын жана ичеги-карындын стафилокок менен жабыркоосу	2
Оппортунисттик энтеробактериялардан пайда болгон курч ичеги инфекциялары (протездор, клебсиеллездор, көк-ириңче палочкалар, иерсиниоздор)	2
Вирусдук диарея (ротовирус инфекциясы)	2
Курч ичеги-карын инфекцияларынын шашылыш синдромдору (суусуздануу, токсикоз)	2
Балдардын псевдотуберкулезу	2
Балдардын курч респиратордук инфекциялары	
Грипп, гипертермиялык, конвульсиялык синдромдор	1
Парагрипп, крупа синдрому	2
Аденовирусная, РС-инфекциясы, риновирус инфекциясы, обструктивдүү синдром	2
Энтеровирус инфекциясы	2
Балдардагы коронавирус инфекциясы (COVID-19)	2
Балдардын курч вирустук гепатиттери	
Фекалдык-оралдык жугуучу вирустук гепатит (ВГА)	1
Парентералдык жугуучу вирустук гепатит(ВГВ, ВГС, ВГД)	2
Дифференциалдык диагностика. Тубаса гепатоз (Криглер-Наяр, Ротер, Дабин-Джонсон синдрому ж.б.)	2
Тамчы инфекциялары	
Кызамык	2
Кызылча оорусу	2
Балдардагы парвовирус В-19 инфекциясы	2
Скарлатина	1
Суу чечек	1
Герпетикалык инфекциялар (жөнөкөй герпес, курчап алуучу герпес, цитомегаловирус инфекциясы)	1
Коклюш	2
Паротит инфекциясы	1
Жугуштуу моноклеоз	2

Дифтерия	2
Менингокок инфекциясы	2
Экинчилик ириндүү менингиттер: пневмококтук, ХИБ менингити, стафилококк ж.б. Клиника, диагностика, дарылоо.	2
Полиомиелит	2
Биринчилик жана экинчилик энцефалиттер	2
Башка инфекциялар	
Балдардын ВИЧ-инфекциясы	2
Балдардын оппортунистик инфекциясы	2
Гельминтоздор (аскаридоз, энтеробиоз, лямблиоз)	1
Балдардагы эмдөөдөн кийинки татаалдыктар	2
Балдардын хламидиоздук инфекциясы. Клиника, диагностика, дарылоо, алдын алуу.	2
Балдардын микопlasма инфекциясы. Клиника, диагностика, дарылоо, алдын алуу.	2
Балдарда гемофил тумоосунун (Hib) инфекциясы. Клиника, диагностика, дарылоо, алдын алуу.	2
Балдардын пневмокок инфекциясы. Клиника, диагностика, дарылоо, алдын алуу.	2
2.4. Балдардын хирургиялык оорулары	
Курч ич оорулары	
Курч аппендицит	2
Жаңы төрөлгөн жана андан чоң балдардагы перитонит	2
Ичеги көңдөйүнүн жабылуусу	2
Балдардагы спецификалык эмес жаралуу-некроздук колит	2
Грыжанын бузулуусу	2
Ашказан-ичегинин каноосу	2
Ириндүү оорулар, жара инфекциясы	
Балдардын жумшак ткандарынын жана сөөктөрүнүн ириндүү сезгенүү оорулары: чыйкан, карбункул, абсцесс, панариций, лимфаденит, жаңы төрөлгөн балдардын некротикалык флегмонасы, флегмона, остеомиелит	2
Жаңы төрөлгөн балдардын сепсиси, стафило- жана стрептодермиясы	2
Көкүрөк органдарынын оорулары	
Балдардын дем алуу жолдорундагы бөтөн денелер	2
Өпкөнүн ортосундагы шишиктер жана кисталар	2
Диафрагмалык грыжалар	2
Балдардагы эхинококкоз	2
Балдардын өпкөсүнүн курч бактериялык бузулушу	2
Балдардын бронхоэктаз оорусунун жүрүшүнүн өзгөчөлүктөрү	2
Жумшак ткандардын жеңил шишиктери	2
Сөөк шишиктери	2
Тубаса кемтиктер	
Моюндун кисталары жана фистулалары	2
Жаңы төрөлгөн ымыркайлардын жаак-бет аймагынын кемтиктери	2

Көкүрөк жана кабыргалардын кемтиктери	2
Трахеянын жана бронхтун тубаса стенозу	2
Өпкөнүн кемтиктери	2
Курч респиратордук жетишсиздик	2
Перитонеумдун кын өсүндүсүнүн патологиясы	2
Киндик грыжасы	2
Ичтин ак сызыгынын грыжасы	2
Тубаса ичеги көңдөйүнүн жабылуусу	2
Гиршпрунг оорусу	2
Долихосигма	2
Жоон ичегинин экиге бөлүнүүсү	2
Көк боордун өсүүсүнүн аномалиялары	2
Гепатобилиардык системанын аномалиялары	2
Эгиз өсүү кемтиги	2
Репродуктивдүү системанын өнүгүүсүндөгү аномалиялар	2
Аноректалдык өсүүнүн патологиялары	2
Кызыл өңгөчтүн тубаса кемтиктери	2
Жаңы төрөлгөн балдардын пилоростенозу	2
Колдун жана буттун тубаса кемтиктери	2
Бөйрөктөрдүн жана заара чыгаруу системасынын тубаса аномалиялары	2
Жамбаш-куйрук тератомалары	2
Борбордук нерв системасынын оорулары	
Баш сөөк жана мээ грыжалары	2
Гидроцефалиялар	2
Омуртканын грыжасы	2
Краниостеноз	2
Кан тамыр системасынын кемтиктери	
Кан тамырлардын кемтиктери	2
Кан тамыр шишиктери	2
Балдардын вена аневризмасы. Паркс-Вебер синдрому	2
Заара чыгаруу системасынын оорулары	
Заара чыгаруу системасынын таш оорусу	2
Балдар травматологиясы	
Күйүктөр жана кызыл өңгөчтүн жаракаттары	2
Балдардын көңдөй сөөктөрүнүн жаракаттары	2
Көкүрөктүн жана ич көңдөй органдарынын жаракаттары	2
Омуртканын жана жамбаш сөөктөрүнүн жаракаттары	2
Баш сөөк жана мээ жаракаттары	2
Жумшак ткандардын жаракаттары	2
Термикалык жана электрдик жаракаттар	2
Төрөттөгү жаракаттар	2
Балдар ортопедиясы	
Моюндун кыйшаюусу	2
Омуртканын ийрилиги	2

Көкүрөктүн тубаса деформациясы	2
Жамбаштын тубаса чыгып кетүүсү	2
Остеохондропатиялар	2
Тубаса тамандын кыйшаюусу	2
Стеноздук лигамент	2
Жалпак таман	2
2.5. Ички оорулар	
Дем алуу органдарынын оорулары	
Пневмония	1
Бронхиалдык астма	1
Өпкөнүн өнөкөт обструктивдүү оорусу	1
Бронхоэктаз оорусу	2
Плевриттер	2
Өпкөнүн эмфиземасы	2
Өпкө жетишсиздиги	2
ЛАГ. ХЛС. Бийик тоо климаттык дарылоо	2
ДЗЛ. Идиопатиялык өпкө фиброзу	2
СОАС	2
Тамекиге көз карандылык	2
Кан айлануу системасынын оорулары	
Атеросклероз жана гиперлипидемия	1
Гипертониялык оорулар	1
Симптоматикалык артериялык гипертензия	2
Жүрөктүн ишемиялык оорусу. Стабилдүү стенокардия	1
ОКС. Курч кармаган миокард инфаркты. Стабилдүү эмес стенокардия	1
Инфекциялык миокардит	2
Инфекциялык эндокардит	2
Митралдык жана аорталык жүрөк кемтиктери	2
Өнөкөт жүрөк жетишсиздиги	1
Ритмдин жана өткөрүүнүн бузулушу (аритмия жана блокадалар)	2
Кардиомиопатиялар	2
Перикардиттер	2
Туташтырма ткандардын оорулары	
Системалык кызыл жүгүрүк оорулары	2
Ревматоиддик артрит	2
Системалык прогрессивдүү склероз	2
Сезгенүү миопатиялары	2
Остеоартриттер	2
Системалык васкулиттер	2
Серонегативдик спондилоартриттер. Анкилоздуу спондилоартрит (Бехтерева оорусу)	2
Рейтера оорусу жана синдрому	2
Реактивдүү артрит	2
Подагра	2

Дары оорусу	2
Тамак сиңирүү органдарынын оорулары	
Гастроэзофагеалдык рефлюкс оорусу	2
Өнөкөт гастриттер	2
Ашказандын жана он эки эли ичегинин жарасы	2
Өнөкөт энтероколит	2
Өт жолдорунун жана өт баштыкчасынын дискинезиясы	1
Холецистит. Холангит	2
Өнөкөт панкреатит	2
Өнөкөт гепатит	2
Боордун циррозу	2
Жаралуу колит	2
Крона оорусу	2
Функционалдык ичеги оорулары: СРК, функционалдуу ич катуу	1
Операция болгон ашказандын оорулары	2
Заара чыгаруу системасынын оорулары	
Гломерулонефриттер	2
Өнөкөт пиелонефрит	1
Нефротикалык синдром	2
Бөйрөк амилоидозу	2
Өнөкөт бөйрөк оорусу	2
Токсикалык нефропатия	2
Кан системасынын оорулары	
Анемия: гемолитикалык, апластикалык, В12-жетишсиздиги, АХЗ	2
Темир жетишсиздик анемиясы	1
Геморрагиялык диатездер	2
Гемобластоздор	2
Эритремия	2
Эндокриндик системанын оорулары	
Семирүү	2
Кант диабетти	1
Диффуздуу токсикалык бокок	2
Эндемикалык бокок	1
2.6. Инфекциялык оорулар	
Ичеги инфекциялары	
Ич келте оорулары	2
Тамактануучу токсикоинфекциялары	1
Ботулизм	2
Дизентерия	1
Протозойдук колиттер	2
Холера	2
Гельминтоздор (нематодоздор, трематодоздор, цестодоздор)	1
Вирусдук гепатиттер	
Вирусдук гепатит А	1

Вирусдук гепатит В	2
Вирусдук гепатит С	2
Вирусдук гепатит D	2
Вирусдук гепатит E	2
Аба аркылуу жугуучу инфекциялар	
Курч респиратордук вирустук инфекциялары	1
Коронавирус инфекциясы	1
Менингокок инфекциясы	2
Кан аркылуу жугуучу инфекциялар	
Эпидемиялык келте (Брилли-Цинссера оорусу)	2
Геморрагиялык ысытмалар	2
Кене энцефалити	2
Кене риккетсиозу (түндүказиялык)	2
Малярия	2
Лейшманиоз	2
Зооноздук инфекциялар	
Бруцеллез	2
Псевдотуберкуллез	2
Лептоспироз	2
Орнитоз	2
Ку-лихорадкасы	2
Башка жугуштуу оорулар	
Сибирдик жара	2
Чума	2
Кутурма	2
Столбняк	2
Рожа	2
ВИЧ-инфекциясы	2
2.7. Акушерлик жана гинекология	
Кош бойлуулуктун диагностикасы	1
Физиологиялык төрөттөр	2
Төрөттөн кийинки мезгил	2
Түйүлдүктүн көчүгү менен жайгашуусу	2
Көптүйүлдүктүү кош бойлуулук	2
Жатын суусунун көптүгү жана аздыгы	2
Өзүнөн өзү бойдон түшүү	2
Мөөнөттөн мурунку төрөттөр	2
Мөөнөтүнөн ашкан кош бойлуулук	2
Төрөттөгү аномалиялар	2
Кош бойлуулардын кузуусу	1
Презклампсия жана эклампсия	2
Rh – изоиммунизациясы	2
Түйүлдүктүн гипоксиясы	2
Плацентанын туура эмес жайгашуусу	2

Нормалдуу жайгашкан плацентанын мөөнөтүнөн мурда үзүлүүсү	2
Төрөттөн кийинки жана төрөттүн алгачкы мезгилинде кан агуу	2
Анатомиялык тар жамбаш	2
Клиникалык тар жамбаш	2
Вулванын, кындын жана аялдык органдын айрылуусу	2
Жатындын муунчагынын айрылуусу	2
Жатындын жарылуусу	2
Төрөттөн кийинки эндомерит	2
Лактостаз	1
Баланын башынын кындагы туура эмес туруусу	2
Түйүлдүктүн туурасынан жайгашуусу	2
Төрөттү бүтүрүүчү операциялар	2
Эндомерит, сальпингоофорит	1
Инфекцияланган аборт жана ооруканадан тышкаркы бойдон алдыруу	2
Жатындан тышкаркы бойго бүтүү	2
Кольпиттер, спецификалык эмес жана спецификалык этиологиядагы вульвовагиниттер жана кыздардагы өзгөчөлүктөр	1
Бартолин безинин абсцеси	2
Ириңдүү тубо-жумурткалык түзүлүштөр	2
Жумуртканын апоплексиясы	2
Жатындан аномалдык кансыроосу, Жаш курактагылардын кансыроосу	2
Аменорея	2
Предменструалдык синдром	2
Адреногениталдык синдром	2
Жумуртканын поликистоз синдрому	2
Тукумсуздук	2
Дисменорея	2
Менопаузалык синдром	1
Эндометриоз	2
Жатындын миомасы	2
Жатын моюнчасынын жана вульванын фондук оорулары	2
Өрчүшпөгөн кисталар жана жумуртканын кистомасы	2
Жыныс органынын пролапсы	2
Жыныстык өнүгүүнүн бузулушу	2
Жыныс органдарынын кемтиктери (жатындын, кындын)	2
Жатын моюнчасынын каналынын атрезиясы	2
Жатын көндөйүнүн синехиясы	2
Жыныс органдарынын травмалык жаракаттары	2
Үй-бүлөнү пландаштыруу, контрацепция	1
2.8. Хирургиялык оорулар	
Курч аппендицит	2
Ичтин грыжалары (тышкы жана ички)	2
Ашказан жана он эки эли ичегинин жарасынын өтүшүп кеткен формалары	2

Курч холецистит. Өттүн таш оорусу	2
Курч панкреатит	2
Ичеги көрдөйүнүн курч бүтөлүп калуусу	2
Перитонит	2
Калкан сымал бездин ириндүү-сезгенүү оорулары, богок жана бөйрөк үстүндөгү бездин хирургиялык оорулары	2
Заболевания пищевода (постожоговые стриктуры пищевода, инородные тела, ахалазиякардии, ГЭРБ, дивертикулы)	2
Абсцестер, өпкөнүн гангренаасы , плевриттер	2
Боордун жана өпкөнүн мите курт оорулары (эхинококкоз, альвеококкоз)	2
Көк боордун хирургиялык оорулары (кисталар, абсцестер, буралуулар, тромбофлебиттер)	2
Эмчектин хирургиялык оорулары (мастит, мастопатия)	2
Жоон ичегинин хирургиялык оорулары (НЯК, Гиршпрунг оорусу, дивертикулез)	2
Көтөн чучуктун оорулары (геморрой, парапроктит, көтөн чучуктун пролапсы, аналдык жаракалар)	2
Кан тамыр атеросклерозу, облитерациялоочу эндартерит	2
Бут кан тамырларынын варикоздук оорулары, тромбофлебиттер, флебиттер	2
Буттун диабеттик ангиопатиясы	2
Курч артериялык обструкция, эмболия	2
Өпкө артериясынын эмболиясы	2
Мезентериалдык тамырлардын жана буттун тамырларынын тромбозы	2
2.9. Нерв оорулары	
1 жашка чейинки балдардын баш мээсинин негизги жарааттары	
Гипоксиялык энцефалопатия	1
Травматикалык энцефалопатия	1
Токсико-метаболикалык энцефалопатия	1
Инфекциялык энцефалопатия	2
Энцефалопатиянын натыйжалары	
Психомотордук өнүгүүнүн кечигүүсү	1
Церебралдык паралич	1
Нерв системасынын өнүгүүсүнүн патологиясы	
Гидроцефалия	2
Эпилепсия, судороги абалдар	2
Краниовертебралдык аномалиялар	2
Баш сөөк жана жүлүн грыжалары	2
Сирингомиелия	2
Нерв системасынын сезгенүү оорулары	
Экинчилик вирустук менингит	2

Вакцинациядан кийинки энцефалит	2
Лейкоэнцефалиттер	2
Ревматоиддик энцефалит	2
Нерв системасынын травмалары	
Баш сөөк жана мээ травмалары	2
Омуртканын жана жүлүн травмалары	2
Борбордук нерв системасынын көлөмдүү процесстери	
Мээнин жана жүлүндүн шишиктери	2
Мээнин кисталары (мителик, травматикалык, тубаса)	2
Перифериялык нерв системасынын оорулары	
Полинейропатиялар	2
Гийена-Барре полинейропатиясы	2
Наталдык плексопатиялар	2
Миастения жана миастеникалык синдромдор	2
Вегетативдик нерв системасынын патологиялары	
Вегетативдик дисфункциялар жана кризтер	1
Гипоталамикалык синдром	2
Тукум куучулук оорулар	
Дауна синдрому	2
Фенилкетонурия	2
Миодистрофия	2
Омуртканын амиотрофиясы	2
2.10. Кулак, мурун жана тамак оорулары	
Ринит	1
Аденоиддер	2
Синуситтер	2
Фарингит, ларингит, трахеит	1
Ангина жана өнөкөт тонзиллит	1
Жогорку дем алуу жолдорунун полипозу	2
Тышкы жана ортоңку отит	2
Сырткы угуу каналындагы жана мурун көндөйүндөгү бөтөн денечелер	2
Күкүрт тыгыны	1
Укпай калуу	2
Кекиртектин шишиги, жалган круп	2
Мурундун каноосу	2
2.11. Тери жана венерикалык оорулар	
Дерматиттер	2
Токсикодермиялар	2
Экзема	2

Кычышма	2
Нейродерматиттер	2
Псориаз	2
Себорея	2
Вульгардык безетки	2
Склеродермия (тери көрүнүштөрү)	2
Сөөл, жугуштуу моллюска	2
Пиодермиялар	2
Котур	2
Биттеп кетүү	2
Тери микоздору	2
Сифилис	2
Гонорея	2
Трихомониаз	2
Урогениталдык хламидиоз	2
2.12. Психиканын жана жүрүм-турумдун бузулушу	
Органикалык психикалык бузулуулар:	
Органикалык астеникалык бузулуу	2
Делирий	2
Деменция	2
Курч жана өнөкөт психотикалык бузулуулар:	
Шизофрения	2
Курч жана убактылуу психотикалык бузулуулар	2
Аффективдүү маанайдын бузулушу	
Депрессиялык бузулуулар	2
Суициддик жүрүм-турум	2
Дистимия	2
Балдарда невротикалык бузулуулар	
Тынчсыздануу-фобиялык бузулуулар	2
Паникалык бузулуш	2
Обсессивдүү-компульсивдүү бузулуу	2
Тынчсыздануу-депрессиялык бузулуу	2
Стреске байланыштуу оорулар:	
Стреске болгон курч реакция	2
Травмадан кийинки стресстин бузулушу	2
Адаптациянын бузулушу	2
Анорексия жана булимия нервозу	2
Акыл-эстин артта калуусу	2
Балдардын психологиялык өнүгүүсүнүн бузулушу:	
Сүйлөөнүн өнүгүүсүнүн спецификалык бузулушу	2

Мектептеги көндүмдөрдүн өнүгүүсүнүн өзгөчө бузулуулары	2
Өнүгүүнүн жалпы бузулуулары	2
Балдардын жана өспүрүмдөрдүн жүрүм-турумунун бузулушу:	
Гиперкинетикалык көңүл буруунун бузулушу	2
Оппозициялык каршы жүрүм-турум	2
Социалдаштырылган жана социалдашпаган жүрүм-турумдун бузулушу	2
Бир туугандык атаандаштыктын бузулушу	2
Психоактивдүү заттарды колдонуудан келип чыккан психикалык жана жүрүм-турумдук бузулуулар:	
Психоактивдүү заттардан курч уулануу	2
Психоактивдүү заттардан көз карандылык	2
2.13. Фтизиатрия	
Кургак учуктун алдын алуу (иммунопрофилактика, химиопрофилактика)	2
Жашыруун кургак учук инфекциясы	1
Өпкө кургак учугу (бардык клиникалык түрлөрү)	1
Өпкөдөн тышкаркы кургак учук	1
Өзгөчө учурларда кургак учук (ВИЧ инфекциясы менен айкалышкан ж.б.)	2
2.14. Көз оорулары	
Конъюнктивит	1
Дакриоденит, дакриоцистит	1
Тирсек	1
Тубаса глаукома	2
Миопия	2
Катаракта	2
2.15. Онкология	
Курч жана өнөкөт лейкозы	2
Ходжкина оорусу	2
Ходжкин эмес лимфомалар	2
Гистиоцитоздор	2
Нефробластома	2
Нейробластома	2
Гепатобластома	2
Балдардын жыныс органдарынын шишиктери	2
Тератобластома	2
Сөөктөрдүн жана жумшак ткандардын залалдуу шишиктери	2
Ретинобластома	2
Калкан безинин рагы	2
2.16. Балдардын стоматология	

Тиш кариеси	2
Парадонт оорусу	2
Балдардын оозунун былжыр челинин оорулары	2
Балдардын оозунун былжыр челинин жаракаттары	2
Балдардын жаак-бет аймагынын сезгенүү оорулары	2
Балдардын жаак-бет аймагынын тубаса кемтиктери	2
Балдардын жаак-бет аймагынын травматикалык жаракаттары	2
2.17. Балдардын анестезиологиясы жана реанимациясы	
Терминалдык абалдар жана клиникалык өлүм	2
Гипертермиялык, конвульсивдик синдромдордо, мээ шишигинде интенсивдүү дарылоо	2
Курч респиратордук жетишсиздикти ыкчам дарылоо	2
Балдардын анестезиясындагы жалпы принциптер	2
Кан куюу	2
Кома	2
Курч кан айлануу бузулушун ыкчам дарылоо	2
Балдардагы шок	2
Балдардын уулануусу	2
2.18. Өзгөчө абалдар	
Ар кандай клиникалык шарттардагы өзгөчө абалдар	Деңгээл
Шок (анафилактикалык, септикалык, травматикалык, геморрагиялык, кардиогендик ж.б.)	2
Коллапс	2
Кома (анемиялык, гипогликемиялык, кетоацидоздук, гиперосмолярдык, лактацидемиялык, биринчи- мээлик, мээлик, боор, белгисиз этиологиядагы, гипотиреиддик ж.б.)	2
Тиреотоксикалык криз	2
Гипопаратиреоиддук криз	2
Курч бөйрөк үстүндөгү бездин жетишсиздиги. Аддисон кризиси	2
Курч респиратордук жетишсиздик	2
Кекиртектин шишиги, жалган круп	2
Бронхиалдык астманын приступу	1
Квинке шишиги	1
Өпкө артериясынын тромбоэмболиясы	2
Курч жүрөк жетишсиздиги	2
Баштапкы кан айлануунун токтоосу	1
Өпкө шишиги	2
Курч кармаган миокард инфаркты	2
Туруксуз стенокардия	2
Гипертоникалык криз 1 түрү	2
Гипертоникалык криз 2 түрү	1
Жүрөктүн ритминин жана өткөргүчүнүн бузулушу (дүлөйчөлөрдүн мерцания пароксизми жана трепетанисы, карынча үстүндөгү жана карынчалардын пароксизмалдык тахикардиясынын пароксизми, толук атриовентрикулярдык блокада)	2

Кансыроолор (ичеги-карын, мурун, жатын, өпкө, травмадан кийинки ж.б.)	2
ДВС синдрому	2
Катуу ич ооруу	2
Дегидратация	
• жеңил, орточо	1
• оор	2
Бөйрөк коликасы	2
Гематурия жана бөлүп чыгаруучу анурия	2
Фимоз, парафимоз	2
Курч бөйрөк оорусу	2
Боордун курч жетишсиздиги	2
Мээнин чайкалышы, кысылуусу жана жаракаттары	2
Мээ инсульту	2
Убактылуу ишемиялык чабуул	2
Мээнин шишиги	2
Презкламсия, эклампсия	2
Судороги абалдары	1
Миастеникалык жана холинергиялык криздер	2
Акинетикалык криз	2
Омуртка жаракаттары	2
Эпилептикалык статус	2
Психомотордук козголуу	2
Суициддик жүрүм-турум	2
Стреске курч реакция	2
Делирий	2
Абстиненттүү синдром	2
Паника чабуулу	1
Курч глаукома пристубу	2
Химиялык жана термикалык күйүк, үшүк	2
Электр тогу, чагылган, ысык жана күн өтүү менен жабыркоолор	2
Уулануу	2
Чөгүп кетүү, муунуу	2
Сөөктүн сынышы, чыгып кетиши	2
Жаралар	2
Жабыркоолор, чоюлган жерлер	2
Сепсис	2
Балдардын экзикозу, адреногениталдык синдромдун тузду жоготуу формасы	2
Жаңы төрөлгөн балдардын асфиксиясы	2
Балдардын обструктивдүү синдрому	1
Балдардын курч респиратордук жетишсиздиги	2
Балдардын демигүү-көгөрүү приступтары	2
Жаңы төрөлгөн баланын гемолитикалык оорусунда гемолитикалык криз, гипербилирубинемия	2
Балдардагы гипертермия	1
Кан куюдагы реакциялар жана кыйынчылыктар	2
Приапизм	2
Зааранын курч кармалышы	2

3-БӨЛҮМ. МЕДИЦИНАЛЫК МАНИПУЛЯЦИЯЛАР

3.1. Жалпы манипуляциялар	Уровень
3.1.1. Анамнез чогултуу	
Негизги жана кошумча даттанууларды чогултуу	1
Баланы коштоп жүргөн ата-энелерден оорунун анамнезин максаттуу чогултуу (оорунун тарыхын суроо): оорунун башталышы, симптомдордун пайда болуу убактысы жана динамикасы; оорунун тарыхын хронологиялык тартипте биринчи симптомдордон баштап дарыгерге кайрылганга чейин түзө билүү; дарыгерге баруунун себеби, байланышка чейин дарылоо.	1
Өмүр тарыхын чогултуу (анын ичинде бул бала менен кош бойлуулуктун жүрүшү, төрөт, жашоонун биринчи жылында өнүгүү, тамактандыруу, профилактикалык эмдөөлөр, мурунку оорулар), үй-бүлө тарыхы (үй-бүлөлүк даракты чийүү)	1
Аллергиялык анамнезди чогултуу	1
Эпидемиологиялык анамнезди чогултуу	1
Түшүнүү жана вербалдык эмес сигналдарга жооп берүү	2
Психиатриялык анамнезди чогултуу	2
Наркотикалык анамнезди чогултуу	2
Тобокелдик факторлорун аныктоо (конституциялык аномалиялар, кыймылсыздык, диетадагы каталар, гигиеналык адаттар ж.б.у.с.)	1
3.1.2. Физикалык изилдөөлөр	
Оорулуунун жалпы абалына баа берүү (келбети, ишмердүүлүгү, абалы, тамактануусу, аң-сезими, психикалык абалы)	1
Организмдин маанилүү функцияларын баалоо (дене температурасы, дем алуунун жыштыгы жана түрү, тамырдын кагышы, артериялык жана вена басымы)	1
Өзгөчө абалдагы оорукчандарды баалоо	1
Антропометрикалык маалыматтарды документтештирүү (бой, салмак, баштын айланасы, бел, жамбаш)	1
Терини жана былжыр челди текшерүү (анемия, цианоз, сарык, шишик, суусуздануу, исиркектер)	1
Көңүл бурууну, ой жүгүртүүнү (формасы жана мазмуну), кабыл алуу, эмоционалдык жана психомотордук өнүгүүнү баалоо	1
Перифериялык жана борбордук артериялык пульсацияны текшерүү, артериялык шуну аныктоо	1
Лимфа бездерин текшерүү	1
Теринин жабыркакашынын толук сүрөттөлүшү	1
Тырмактын, баштын терисинин, көрүнүүчү былжыр челдин сүрөттөлүшү	1
Дермографизмди аныктоо	1
Кабактардын жана кирпичтердин сүрөттөлүшү	1
Кабактыны сыртка кайрылуусунун сүрөттөлүшү	1
Көздүн кеңдигинин сүрөттөлүшү	1
Конъюнктиванын, анын ичинде түбүнүн сүрөттөлүшү	1

Склеранын жана роговицанын сүрөттөлүшү	1
Роговицанын тийүүгө сезгичтигин аныктоо	1
Каректин сүрөттөлүшү, жарыкка реакциясы жана конвергенциясы	2
Радужканын сүрөттөлүшү	2
Нистагмдын аныктамасы жана сүрөттөлүшү	2
Көздүн абалынын жана кыймылынын сүрөттөлүшү (роговицанын рефлекси)	2
Оптикалык дисктин жана торчонун тамырларынын сүрөттөлүшү	2
Кулакчынын жана анын айланасын текшерүү жана пальпациялоо (мастоиддик аймак)	1
Мурун менен бетти кароо жана пальпациялоо	1
Мурундун тоскоолдугун жана алдыңкы риноскопияны баалоо	1
Эринди, ооздун аймагын, орофаринксти, ошондой эле тиштерди, тилди, тилдин тамырын, фарингалдык аркаларды, бадамча бездерин кароо, оозеки жана жаак алдындагы бездердин бөлүп чыгаруучу түтүкчөлөрүн текшерүү	1
Ооздун түбүн, жаакты, калкан бездерин жана тилдин тамырын пальпациялоо	1
Кулактын жанындагы жана жаак астындагы бездерди кароо жана пальпациялоо	1
Үндү жана сүйлөөнү баалоо, афазияны аныктоо	1
Кекиртекти сырттан кароо жана пальпациялоо	1
Моюндун, калкан сымал бездин, каротид артерияларынын жана лимфа бездеринин структураларын текшерүү, пальпациялоо жана аускультациялоо	1
Башты жана моюн омурткасын пальпациялоо, омуртка моюнчасынын кыймылдуулугун, оорушун жана катуулугун текшерүү	1
Көкүрөк клеткасынын формасын жана кыймылдуулугун текшерүү, басым жана/же перкуссия менен ооруну текшерүү	1
Ийиндеги сөөктөрдү, муундарды жана булчуңдарды текшерүү	1
Көкүрөк экскурсиясынын көлөмүн аныктоо - текшерүү, пальпациялоо, көкүрөктүн айланасын өлчөө	1
Пальпация аркылуу үн треморун аныктоо	1
Өпкөнүн перкуссиясы, өпкөнүн төмөнкү четинин экскурсиясын аныктоо	1
Өпкө аускультациясы	1
Чокусунун кагышын аныктоо (жүрөк)	1
Жүрөктүн туңгуюктугунун чектерин аныктоо	1
Жүрөктүн аускультациясы	1
Перифериялык тамырлардын пульсациясын, пульстун мүнөздөмөлөрүн аныктоо	1
Сүт бездерин, анын ичинде аймактык лимфа бездерин кароо жана пальпациялоо	1
Абдоминалдык текшерүү	1
Ич көңдөйүнүн аускультациясы (ичегидеги үндөр)	1
Ичтин перкуссиясы (боордун, көк боордун өлчөмүн аныктоо)	1
Ичтин пальпациясы (карын дубалы, ичеги, боор, көк боор, абдоминалдык	1

аорта, бөйрөк, уйку бези)	
Ичтин ооруксунуусун аныктоо, перитонеалдык кыжырдануу симптому, булчуңдарды коргоо	1
«Шума плесканы» аныктоо	1
Бөйрөк аймагындагы ооруну аныктоо	1
Грыжа тешигин кароо жана пальпациялоо жолу менен чуркусун изилдөө	2
Сырттан кароо жана перианалдык аймакты пальпациялоо	1
Эркек балдарда ректалды текшерүү (анус, көтөн чучук, простата бези, омуртка омурткасы)	2
Жыныстык мүчөнү жана урук безин текшерүү жана пальпациялоо (урук, эпидидимис, сперматикалык жип)	1
Аялдын сырткы жыныс органдарын кароо жана пальпациялоо (вульва, перинэя)	1
Омуртканын, омуртка мобилдүүлүгүн, паравертебралдык булчуңдарды, турган жана жаткан абалда изилдөө (кифоз, сколиоз, Шобер тести)	1
Омуртканын пальпациясы, перкуссиясы, ооруксунуусун аныктоо	1
Илиосакралдык муундарды жана жамбаш сөөктөрүн изилдөө (мобилдүүлүктү, ооруну, атрофияны аныктоо)	1
Колдун (билек жана чыканак муундары, манжа муундары ж.б.) формасын, функциясын, кыймылдуулугун жана ооруусун изилдөө.	1
Буттун формасын, функциясын, кыймылдуулугун жана ооруусун изилдөө (таман жана тизе муундары, абалы, функциясы, пателла рельефи)	1
Буттун жайгашкан абалын изилдөө (тизе муундарынын valgus жана varus деформациясы)	2
Тамандын жайгашуусун изилдөө (тамандын valgus жана varus деформациясы)	1
Капиллярдык пульсту изилдөө	1
Варикозду изилдөө, Тренделенбург тести, Пертес тести	2
Балдардын нейропсихикалык өнүгүүсүн баалоо	1
Тарамыш рефлекстерин (трицепс, бицепс, тизе, чыканак) жана таман рефлексин аныктоо	2
Баш сөөк нервинин иштешин текшерүү	2
Булчуңдардын пассивдүү кыймылдарын изилдөө, булчуң массасын изилдөө, булчуңдардын тонусун, булчуңдардын күчүн, эрксиз кыймылдарды изилдөө, контрактураны, атрофияны аныктоо	1
Татаал рефлекстердин аныктамасы: абдоминалдык, анал, мандибулярдык, тумшук, кармоо	2
Басууну текшерүү (кадимки басуу, буттун манжаларында, бир тарабы аксоо менен)	2
Координацияны изилдөө (манжанын мурунга, согончогунун бутка, согончогун мурунга, диодохокинез)	1
Ромберга, Унтербергера пробалары	1
Тактильдик жана оору сезгичтигин изилдөө	1
Температураны, титирөөнү жана позициялык сезгичтикти изилдөө	1

Дискриминациялык сезгичтик (стереогнозия)	2
Менингеалдык симптомдордун аныктоо	1
Корешкалык моюндун жана белдин симптомдорун изилдөө	2
Аң-сезимдин бузулушунун даражасын баалоо	2
Мейкиндикте жана убакытта ориентацияны изилдөө	1
Эс тутумду изилдөө	1
Алкоголдук ичимдиктен же психоздук заттан мас абалындагы пациентти кароо (соттук экспертиза).	2
Өлүмдүн клиникалык диагнозу	2
Өлүм убактысын баалоо (өлүмдүк тактар, өлүктүн катуусу, көтөн чучуктун температурасы)	2
3.1.3. Жалпы көндүмдөр	
Бимануалдык текшерүү: кындын, жатын моюнчасынын, жатындын денесинин, жумурткалык бездердин пальпациясы (муляжда)	2
Аялдардын ректалдык текшерүүсү: көтөн чучукту, Дуглас капчыгын жана жатынды пальпациялоо (муляжда)	2
Кош бойлуу аялдын курсагын текшерүү	2
Инъекциянын бардык түрлөрү, анын ичинде венага тамчылатма	1
Интрадермалдык диагностикалык (Манту тести) жана аллергиялык тесттердин натыйжаларын интерпретациялоо	2
Кандын куюуга жарамдуулугун аныктоо, кан куюу (донордук канды түз куюу, бир жолу жана кайталап алмаштыруучу кан куюу), сывороткаларды берүү	2
Экспресс метод менен кандын тобун жана Rh факторун аныктоо, кандын жеке жана биологиялык шайкештигин аныктоо	2
Дары-дармектерди жана кан алмаштыруучу каражаттарды тамчылатып жана реактивдүү куюу	2
ЭКГ жүргүзүү жана интерпретациялоо	1
Рентгенологиялык изилдөөлөрдүн натыйжаларын интерпретациялоо	1
Пикфлоуметрияны жүргүзүү жана интерпретациялоо	2
Спирометриянын натыйжаларын интерпретациялоо	2
Жалпы кан анализин интерпретациялоо	1
Биохимиялык анализдин натыйжаларын интерпретациялоо	1
Бардык курактагы балдарда жана чоңдордо лабораториялык изилдөөлөр үчүн заара чогултуу ыкмалары (диурезди өлчөө, зааранын жалпы анализи, Нечипоренко, Аддис-Каковский, Зимницкий тесттери) жана аларды чечмелөө	1
Копрограмманы интерпретациялоо	1
Балдарда копрологиялык жана бактериялык изилдөө үчүн заң алуу	1
Цитологиялык, бактериологиялык изилдөө үчүн мазокторду, материалды алуу (жуткундан, мурундан, уретрадан, жыныс кынынан, киндик жарааттан)	1
Табарсык катетеризациясы, супрапубикалык пункция	2
Ашказан жана ичегилерди жуу	2

Балдардын ашказанына жана он эки эли ичегисине зонд коюу	2
Назогастралдык түтүктү орнотуу	2
Көтөн чучукту жана простата безин манжа менен текшерүү	2
Терапиялык жана гигиеналык ванналар	1
Балдардын оозунун былжыр челинин дарылоо	1
Балдардын температурасын өлчөө	1
Балдардын антропометрикалык өлчөөлөрү	1
Балдарда жана чоңдордо тамырдын кагышын жана дем алууну эсептөө	1
Жүрөк-кан тамыр тесттери (Шалков тести)	1
Балдардын, чоңдордун кан басымын өлчөө	1
Жаңы төрөлгөн жана ымыркайлар үчүн массаж жана гимнастика	2
Ымыркайлардын заңын баалоо	1
Балдар үчүн тазалоочу клизма	2
Балдардын жана чоңдордун көзүнө, мурдуна, кулагына дары-дармектерди тамызуу	1
Көздү таңуу	1
Көзгө май коюу	1
Кулакты жуу	2
Жумушта колду туура жуу техникасын колдонуу	1
Майда хирургиялык кийлигишүүлөр, асептика жана антисептика үчүн хирургиялык талааны операцияга чейин даярдоо	1
Операцияга даярдоо (операция алдында колду жуу, стерилдүү операциялык форманы кийүү, стерилдүү кол каптарды кийүү)	1
Хирургиялык тигүүлөрдү алып салуу	1
Венопунктура	1
Өлчөмдүү доза менен ингаляторду, спейсерди жана небулайзерди колдонуу жана пациентке түшүндүрүү	1
3.1.4. Маалыматты башкаруу	
Клиникалык суроонун коюлушу жана адабияттарда анын чечилишин издөөчү булактар	1
Изилдөөнүн жыйынтыгы жөнүндө ата-энелерге, оорулуулардын жакындарына, кесиптештерине жана башкаларга маалымат берүү	1
Бейтаптын ата-энесине жана жакындарына терс маалыматты жеткирүү	2
Маалымдалган макулдук алуу үчүн ата-энелерге маалымат берүү	1
Изилдөөлөрдүн натыйжаларын оору баянына жана оорулуунун амбулатордук картасына документтештирүү	1
Чыгаруу жана которуу эпикризин жазуу	1
Жашоо образына байланышкан маселелер боюнча бейтаптын ата-энелерине жана бейтаптарга консультация берүү (диета, физикалык активдүүлүк, тамеки тартуу, ичкилик ичүү, наркотикалык заттарды колдонуу)	1
Рецепт толтуруу	1
Өлүм жөнүндө документти толтуруу (өлгөндөн кийинки эпикриз)	2
Учурдагы оорулардын эл аралык классификациясына ылайык код боюнча ооруну белгилөө	1

Учурдагы улуттук протоколдорго/нускоочу көрсөтмөлөргө ылайык иштөө	2
Калктын саламаттыгынын көрсөткүчтөрүн баалоо	1
3.2. Неонатологиядагы манипуляциялар	
Толук мөөнөттүү жана эрте төрөлгөн ымыркайдын функционалдык жана неврологиялык абалын баалоо	2
Баланы эмчек эмизүүдө туура кароо	1
Эмчек эмизүү боюнча кеңеш берүү	1
Оор жана ара төрөлгөн ымыркайларды түтүк менен тамактандыруу	2
Жаңы төрөлгөн баланын абалын Апгар жана Боллард баллы менен баалоо	2
Жаңы төрөлгөн балдардын терисин, көзүн, мурдун, кулагын тазалоо	1
Киндике кам көрүү	1
Неонаталдык гонобленореяны алдын алуу	1
Жаңы төрөлгөн баланы таразага тартуу жана температурасын өлчөө	1
Жаңы төрөлгөн баланын тышкы дем алуусунун бузулушунун даражасын Downs шкаласы менен баалоо	2
Эне менен баланын ортосундагы гемолитикалык конфликтте кан алмаштыруу операциясын жүргүзүү	2
Катетерди тандап, киндик венага киргизүүнүн тереңдигин аныктоо	2
Жаңы төрөлгөн балдардын асфиксиясындагы ABCD-реанимациясы	2
Жаңы төрөлгөн балдардын жогорку дем алуу жолдорун тазалоо	2
Жаңы төрөлгөн балдарга реанимация үчүн маска тандоо	1
3.3. Хирургияда, балдар хирургиясында колдонулган манипуляциялар	
Шишик түзүлүштөрдү жана лимфа бездерин биопсия жасоо	2
Диагностикалык жана терапиялык пункцияларды, парацентезди, лапароцентезди, торацентезди жүргүзүү	2
Тешиктерге жана көңдөйлөргө түтүкчө коюу	2
Инфилтративдик жергиликтүү анестезия жана өткөрүү, аймактык, вагосимпатикалык блокадаларды жүргүзүү	2
Жараларды алгачкы хирургиялык дарылоо, тигиштерди алып салуу	1
Кан агууну биротоло токтотуунун ыкмалары	2
Терини тигүү (муляжда)	1
Кокустук, биринчи инфекциялык жарааттар үчүн биринчи жардам	1
Күйүк беттерин жана инфекцияланган жарааттарды дарылоо	1
Жөнөкөй жараатты таңуу, дренаждарды жасоо жана жуу, пассивдүү дренаж жана активдүү аспирацияны орнотуу	2
Таңуу, жумшак таңуу, шина коюу	1
Кол-бут жана омуртка сынганда транспорттук жана терапиялык иммобилизациялоо	2
Үстүртөн жайгашкан бөтөн денелерди алып салуу	2
Үстүртөн жумшак ткандардын шишиктерин алып салуу	2
Таза, жуктурган жана ириндүү жаралардын диагностикасы	1
Сезгенүү инфилтраттын, абсцесстин, флегмонанын, панаритийдин, лимфадениттин, тромбофлебиттин диагностикасы	1
Ириндүү ооруларда флуктуация симптомун аныктоо	2

Абсцесстерди, флегмоналарды жана панарицийлерди кесип ачуу	2
Жумшак этке сайылып өскөн тырмакты алып салуу	2
Пункциялык цистостомия	2
Кургак жана нымдуу гангренанын диагностикасы	1
Төшөк жараларынын диагностикасы жана аларды алдын алуу мүмкүнчүлүгү	1
Десмургия	1
Скелетти тартуу	2
Сөөк кыскартууларды жүргүзүү	2
Люмбалдык пункция	2
Чыгып кеткен сөөктөрдү оңдоо	2
Диатермокоагуляция	2
Стерналдык пункция жана жамбаш канатынын трепанобиопсиясы	2
Хирургиялык кийлигишүүгө көрсөткүчтөрдү жана каршы көрсөтмөлөрдү баалоо	2
Грыжа тешигин кароо жана пальпациялоо жолу менен грыжа жолун изилдөө	2
Сырттан кароо жана перианалдык аймакты пальпациялоо	1
Жыныстык мүчөнү жана урук безин текшерүү жана пальпациялоо	1
Майда хирургиялык кийлигишүүлөр үчүн хирургиялык талааны операцияга чейин даярдоо	1
Операцияга даярдануу (колду жуу, операциялык форма кийүү, стерилдүү кол каптарды кийүү)	1
3.4. Оториноларингологиялык манипуляциялар	
Алдынкы жана арткы риноскопия	1
Фарингоскопия	1
Ларингоскопия	2
Мурундан кан агууну токтотуу: мурундун алдыңкы тампонадасы, мурундун арткы тампонасы	2
Үстүнкү жаак көңдөйүнүн пункциясы	2
Кулак тарсылдагынын парацентези	2
Алкым безинин лакуналарын изилдөө жана жуу	2
Паратонзиллярдык абсцессти ачуу	2
Кекиртекке жана бронхторго дарыларды кекиртект шприци менен жана мурун катетери аркылуу киргизүү	2
Аудиометрия	2
Отоскоптун жардамы менен сырткы угуу каналын жана кулак тарсылдагын текшерүү	1
Угуу түтүгүнүн өткөргүчтүгүн аныктоо	2
Шыбырап сүйлөө, оозеки сүйлөө жана камертон аркылуу угууну текшерүү	1
Мурунга кам көрүү жөндөмдөрү	1
3.5. Офтальмологиялык манипуляциялар	
Көздү таңуу	1
Көз тамчыларын тамызуу	1

Көз майларын конъюнктивга көңдөйүнө коюу	2
Көздүн тегерегиндеги теринин жабыркаган жерине май сүйкөө	2
Визометрия	2
Периметрия	2
Каптал жарыктандыруунун жардамы менен көз алмасын жана тиркемелерди сырткы текшерүү	2
3.6. Балдар инфекциясында колдонулган көндүмдөр жана манипуляциялар	
Эпидемиологиялык анамнезди чогултуу	1
Тамакты текшерүү жана лабораториялык текшерүү үчүн кекиртектен жана назофарингтен материал алуу	2
Лабораториялык текшерүү үчүн кусундуну алуу	1
Копрологиялык, бактериялык жана мите курттардын жумуркасын текшерүү үчүн заң чогултуу	1
Люмбалдык пункцияны жасоонун көрсөткүчтөрүн жана техникасын билүү (муляжда)	2
Тазалоочу клизма	2
Кычкылтектин каныккандыгын аныктоо(пульсоксиметрия)	1
Түтүк менен азыктандыруу ыкмаларын билүү	2
Менингеалдык симптомдорду аныктоо	1
Балдардагы дегидратация синдрому үчүн инфузиялык жана ичүү аркылуу регидратация жүргүзүү	1 2
Гиповолемиялык жана септикалык шок үчүн биринчи жардам	2
Дем алуу жолдорунун ачыктыгын калыбына келтирүү	1
Аба жолдорунун жогорку жана төмөнкү тоскоолдуктары үчүн спейсерлер, небулайзерлер менен аэрозолдук ингаляция жүргүзүү техникасы	1
Гипертермикалык синдромдогу биринчи жардам	1
Судороги синдромундагы биринчи жардам	1
3.7. Дерматовенерологияда колдонулуучу көндүмдөр жана манипуляциялар	
Псориазда феномендерди жүргүзүү	2
Дюринг дерматитинин герпетиформасына Ядассон тестин жүргүзүү	2
Котурдун белгилерин аныктоо (Горчаков-Арди, Сезари)	1
"Бал уясы" симптомун аныктоо	2
Дермографизмди аныктоо	1
Вуддун чырагы астында текшерүү	2
Котур кенесин, патогендик грибокторду аныктоо үчүн патологиялык материалдарды алуу	2
Диаскопия жүргүзүү	2
3.8. Психиатрияда колдонулган көндүмдөр жана манипуляциялар	
Бала менен байланыш түзүү	2
Баланын үй-бүлөсү менен байланыш түзүү	2
Сүйлөө жөндөмүн баалоо	2
Оюн активдүүлүгүн баалоо	2
Бөлүмдөгү жүрүм-турумуна баа берүү	2
Бала менен үй-бүлөнүн ортосундагы мамилени баалоо	2

Моториканы изилдөө	2
Окуу жөндөмүн текшерүү	2
Жазуу жөндөмүн изилдөө	2
Саноо жөндөмүн изилдөө	2
Баланын кругозорун изилдөө	2
Сүйлөө көндүмдөрүн изилдөө	2
Коммуникация көндүмдөрүн изилдөө	2
Оюн ишмердүүлүгүн изилдөө	2
Мектептин билим деңгээлин аныктоо	2
Көнүл буруу концентрациясын изилдөө	2
Интеллекти изилдөө	1
Ойлонууну изилдөө	1
Эмоционалдык чөйрөнү изилдөө	1
Эс тутумду изилдөө	1
Балдардын психикалык өнүгүүсү боюнча кеңеш берүү	1
Баланы тарбиялоо боюнча үй-бүлөлөргө кеңеш берүү	1
Балдарды окутуу маселелери боюнча үй-бүлөлөргө кеңеш берүү	2
3.9. Акушерликте жана гинекологияда колдонулган манипуляциялар	
Эмчекти текшерүү жана аялдарды өзүн өзү текшерүүгө үйрөтүү	2
Кынды жана жатын моюнчасын атайын инструмент аркылуу(күзгү) кароо	2
UGI жана цитологиялык изилдөө үчүн мазок алуу	1
Бимануалдык вагиналык, ректалдык жана ректовагиналдык текшерүүлөр	1
Жатындын көндөйүн зонд коюу (муляжда)	1
Курсак көндөйүнүн арткы жагы аркылуу тешүү (муляжда)	2
Эрте жана кеч кош бойлуулуктун диагнозу	2
Тышкы акушердик текшерүү	2
Жамбаштын өлчөмүн өлчөө	2
Түйүлдүктүн жүрөк үндөрүн аускультациялоо	2
Физиологиялык төрөттү башкаруу	2
Плацентаны баалоо	2
Жаңы төрөлгөн ымыркайларды Апгар шкаласы боюнча баалоо	2
Эмчек эмизүү боюнча кеңеш берүү	1
Үй-бүлөнү пландаштыруу боюнча кеңеш берүү	1
3.10. Ыкчам жардам көргөзүү үчүн манипуляциялар	
Балдарга негизги жүрөк-өпкө реанимациясы	2
Диазепамды ректалдык берүү	2
Шок абалындагы балага венага суюк дары куюу	2
Дефибрилляция (муляжда)	1
Трахейаны интубациялоо	2
Тышкы жаракаттарды изилдөө жана биринчи жардам көрсөтүү (жараттар, кан агуулар, күйүктөр, чоюлуп кетүүлөр, сыныктар, сыныктар)	2
Жогорку дем алуу жолдорун тазалоо ыкмалары, жогорку дем алуу жолдорунан былжырды аспирациялоо	1
Жүрөкө кыйыр массаж жасоо	1

Кан агууну токтотуу (компрессия, катуу таңуу, жгут коюу)	2
Кош бойлуулук учурунда түйүлдүктүн жүрөк кагышын баалоо	1
Ашказан-ичегиден кан кеткенде биринчи жардам көрсөтүү	2
Ымыркайларга алгачкы реанимация	2
Киндик кысуу/плацентаны баладан бөлүү	2
Мурун катетери/канюля аркылуу кычкылтек менен камсыз кылуу	1
Дем алуусу начарлаган баланын дем алуусун жакшыртуу	1
Кычкылтек концентраторун тугаштыруу	2
Балдардын кычкылтек чатырын колдонуу	2
Геймлих приему	1
Жүрөк-өпкө реанимациясы – жүрөкө кыйыр массаж жасоо, “ооздон оозго”, “ооздон мурунга” жасалма дем алдыруу (муляжда)	1
Жүрөк-өпкө реанимациясы (негизги, муляжда)	2
Травмасы бар бейтапты жеткирүү	2
Трахео- же коникотомия, трахеостомия	2